СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 156. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 6 липня 1934. — VOL. XLII. No. 156. Jersey City, N. J., Friday, July 6, 1934. THREE CENTS.

ЗМОБІЛІЗОВАНО НАЦІОНАЛЬНУ ҐВАРДІЮ ПРОТИ СТРАЙКАРІВ

СТАРАЮТЬСЯ ЗБРОЄЮ ЗЛОМИТИ СТРАЙК ПОРТОВИХ РОБІТНИКІВ-ВАНТАЖНИКІВ.

САН ФРАНСІСКО. — Національна ґвардія одержала приказ бути готовою кождої хвилини виступити проти страйкарів портових робітників-вантажників, якщо вони далі будуть перешкаджати праці страйколомів. Підчас сутички між полицією та страйкарами 3 липня покалічено біля 30 осіб. Тоді 3,000 юнійних портових робітників напали на страйколомів, яких під охороною поліції на вантажних автах везли до праці в порті.

Зі сторони поліції було 700 уніформованих поліцаїв та детективів, які старалися слізними бомбами розігнати страйкарів. Ті в свою чергу боронилися каміням, цеглою, киями та кидали бомби назад на поліцію. Бійка тревала біля двох годих, поки поліція при помочі пожежних команд не вгамувала страйкарів.

Командант національної ґвардії заявив, що він тепер мобілізує 1,000 ґвардійців на допомогу поліції, а коли цих не буде досить, то він покличе до зброї пять тисяч ґвардійців. Він каже, що не буде вживати слізних бомб, але пустить у діло бомби, які викликають міцний біль голови, млости і блювання. Затроєні цими бомбами люди хворіють кілька днів.

В інших портах над Тихим океаном страйк портових робітників проходить спокійніше, а в деяких уже осягнено чаткове порозуміння між скрайкарами й роботодавцями.

ДАЛЬШІ ПЛЯНИ „НАЙРИ".

ВАШИНГТОН. — Шеф просвітної секції одного з відділів „Найри", В. Світ, заявив, що дотепер лише деякі фірми почали продовжувати в себе участь робітників у прибутках та асекурацію робітників на випадок безробіття. Тепер це фірми роблять добровільно, але не загорами той час, коли такий стан буде впроваджений законом.

В. Світ не боїться того, що примушення фірм до цього буде нарушенням конституції, як дехто говорить. Він каже, що треба ухвалити такий закон, а тоді чекати рішення верховних судів. Він певний, що судді признають такий закон конституційним.

ПРОТИ ЖИДІВСЬКОГО БОЙКОТУ НІМЕЧЧИНИ.

ТЕННЕРСВІЛ (Н. Й.). — На 34-річній конвенції рабінів теольоґічної семинарії Америки виступали з промовами відомі рабіни. Нюйорський рабін Вайз казав, що після розправи Ґітлєра навіть зі своїми однопартійцями в світовій опінії ще більше зростає опозиція проти гітлеризму, що буде корисне й для Жидів, бо відтепер вони не будуть одинокими, що активно ведуть пропаґанду проти гітлеризму.

Филаделфійський рабін д-р. С. Ґрейзель говорив проти бойкоту. Він уважає неорґанізований бойкот, що випливає з власного почуття людини, зрозумілим, але орґанізований бойкот Ґрейзель називає нецивілізованим явищем. Він каже, що колиб навіть бойкот проти Німеччини тепер дав якісь позитивні висліди для меншости, то в майбутньому навряд чи та меншість змоглаб знову зважитися на бойкот, який тяжко відібється на ній самій.

БАҐАТО ФАРМЕРІВ ПОЗИЧАЮТЬ ГРОШІ ВІД УРЯДУ.

ВАШИНҐТОН. — Фармерсько-позичкова Адміністрація повідомляє, що за червень видано позичок на суму 154,000,-000 долярів на вратування фармерських господарств від публичної продажі за борги. Скількість фармерів, що позичила за той місяць гроші, була 57,400.

Позички видають у державнии бондах, які часто продають дорожче від їх номінальної вартости. Уряд буде далі видавати такі позички, поки остаточно не вичерпає призначених на те фондів.

КРІВАВЕ СВЯТКУВАННЯ ЧЕТВЕРТОГО ЛИПНЯ.

НЮ ЙОРК. — Не зважаючи на заборону „бавитися" фаєрверками, в місті цього року було покалічених 1,900 осіб, більше на 800 проти минулого року. Взагалі той день зазначився багатьома автомобільними випадками, кілька осіб втопилися підчас купання в морі, а в міській вязниці на „Велфейр Айленд" покалічено 57 вязнів, а 3 убито, коли заломилися спеціяльні сидження, зроблені для тих, що дивилися на атлетичні змагання вязнів.

БОРА ПОЧАВ НАПАДИ НА АДМІНІСТРАЦІЮ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Бора в день четвертого липня виголосив свою першу промову з низки тих, які він хоче присвятити критиці діяльности адміністрації Рузвелта. Він рішучо критикував бюрократизм, який, на його думку, впроваджує адміністрація Рузвелта в звязку з „Найрою".

Бора заявляється за звільнення дрібних промисловців та купців від контролі адміністрації, яка, він каже, старається впровадити скрізь державний монополь на реґулювання торгу й промисловости.

ХОЧУТЬ ЗАМКНУТИ 525 КІНОТЕАТРІВ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Зприводу поклику кардинала Доґерті до бойкоту кінотеатрів у його дієцезії власники 525 театрів заявили, що за два тижні вони замкнуть свої театри, якщо бойкот не припиниться. Замкнення театрів лишить 20,000 людей без роботи.

ЧИ ТО НЕ ЧЕРЕЗ БРАК ПРОСВІТИ?

В Полавах коло Риманова побив тяжко один парубок 14-літнього хлопця. Пішло з того, що дитина зробила парубкови заввагу, чому він переїжджає через поле його батька. За таку дрібницю парубок побив хлопця до крови. І хто знає, що сталосяб з хлопцем, якби його не відратували жінки, що побіч працювали в полі. Без сумніву, то є один з тих багатьох наслідків темноти, яка царить ще по деяких наших селах, бо якби той парубок був чесніший і розумніший, то не їздив би через чуже поле та не побивав би безборонних дітей.

НАПОСІЛИСЬ НА ЖИТТЯ ПОЛІЦИЙНОГО ІНСПЕКТОРА.

Вже кілька місяців не має спокою інспектор поліції в Венкувері, Дж. Венс. Бандити напосілись на його життя і вже кілька разів хотіли його вбити. Раз підложили бомбу в його хаті, але інспектор заглянув її. Тепер бандити намагаються затягнути інспектора в засідку, але йому все удається висмикнутись із рук ґенґстерів.

„КОТЮЗІ ПО ЗАСЛУЗІ".

В польськім селі Івоніч вліз до богатого ґазди в ночі злодій до комори крізь мале віконце, повикидав на двір солонину та ковбасу, що там була, випив пару пляшок вина овочевого, яке господар сам робив, а опісля не міг вилізти назад, застряг у віконці і його зловили.

КАНАДІЙСЬКІ МОРАЛІСТИ.

„Сухі" в Алберті готуються створити власну політичну партію, яка самостійно взялаб участь у найближчих виборах до провінції. На чолі руху стоять протестанти пастори, які бажають ущасливити населення провінції проґибіцією, що в наслідках веде до розпаношеного бутлеґерства.

НАПАД НА СВІДОМИХ ХЛОПЦІВ.

Повертаючим з бранки з Коросна хлопцям - Вороблмчанам (що їхали через польське село Ленжани), заступив дорогу комaндант постерунку з Мейсца Пястового і, затримавши фіру, велів тримати „ренце до ґури", а сам став переводити ревізію за „броньом". На те вискочили зза плотів Ленжаняки і колами та баґнетами побили й покалічили Семена Кончака, Й. Драгана й інших на очах команданта. Другого дня прийшла поліція до побитих списувати протоколи за „виволане зайсьця".

АРЕШТУВАЛИ ЗНАХОРА, ЩО ТРУЇВ ЛЮДЕЙ.

В селі Голинь коло Острова арештувала поліція сільського знахора Казимира Дубка, який вештався по селах і „лікував" людей. А лікував так, що від його ліків померла 49-літня Ядвиґа Мех з Голиня, а кілька осіб залишаться каліками на ціле життя. За всі свої ради та ліки Дубко казав собі солено платити. Як виходить зі слідства, то знахор мав досить пацієнтів, бо досі зголосилися більше як 300 осіб пошкодованих, яким Дубко давав „ліки", але вони нічого не помагали, а навпаки, шкодили. Ось наглядний зразок, до чого доводить людська темнота.

РОБІТНИКИ КАТОЛИКИ ДОМАГАЮТЬСЯ ДЕПОРТАЦІЇ КОМУНІСТІВ.

У премієра Бенета явилася делеґація Орґанізації Католицьких Робітників Канади, яка попри постуляти охорони інтересів робітничої кляси домагалася від премієра депортації комуністів чужинців і увязнення комуністів Канадійців.

Премієр відповів, що під теперішню пору нема мови про уневажнення 98 секції закона про „нелеґальні зібрання", а про комуністів сказав, що вони переважно є чужинецького походження. Як уряд прийде в посідання доказів, що хтось із комуністів аґітує за знищення державних інституцій, то з таким уряд поступає скоро й безпощадно.

Делеґація домагалася також заборони іміґрації до Канади німецьких Жидів. Премієр осторожно заявився проти такої іміґрації, вказуючи на клопоти з безробітними, які в Канаді вже є.

„ЗЛОДІЇ, ВИЙДІТЬ!" — І ЗЛОДІЇ ВИЙШЛИ.

В однім містечку в Онтеріо сповнилася приповідка: про вовка помовка, а вовк тут. Старенька пані Смит вернулася з церкви в неділю рано й, увійшовши до хати, сказала жартобливо: „Злодії, вилізьте зпід ліжка". На здивування її чоловіка, зпід ліжка дійсно вилізли два злодії, але Смит не мав сили їх притримати.

ЕКСПОРТ КАВИ.

Статистика виказує, що Бразилія експортувала в першому кварталі цього року 4,467,-709 мішків кави, загальної вартости 6,974,077 анґлійських фунтів, проти 3,591,734 мішків, вартости 7,845,994 фунтів. Як бачимо, ціни на каву в цьому році значно спали.

СМЕРТЬ МОНАХИНІ В ОГНІ.

В місцевості Ст. Ґреґойр, Квебек, вибух огонь у жіночім монастири сестер св. Йосифа і св. Валлія. Після погашення вогню в розвалинах дому знайшли спалене тіло сестри Ст. Чарлес, яна працювала в кухні монастиря. Шкода, заподіяна вогнем, виносить $50,000.

ПРОДАВ ПАСЕРБИЦЮ ЗА ДВА МОРҐИ ПОЛЯ.

На поліції у Вильні зголосилася цими днями 17-літня дівчина Францішка Марковичівна з села Ґрудка, недалеко Вильна, зі скаргою на свого 40-літнього вітчима, К. Стефановича, який примусив її жити „на віру" з 50-літнім богатим селянином Ст. Купчиком. Одного дня Стефанович заявив своїй пасербиці, що Купчик у ній кохається та що хоче з нею одружитися. Тому однак, що родина Купчика не хоче покищо погодитися на його подруже, він житиме з нею тимчасом „на віру". На випадок, якщоб Маркевичівна не погодилася, вітчим грозив, що вижене її з дому. Рада не рада мусіла бідна дівчина погодитися на це, але що Купчик був вбоченець і знущався над нею, вона покинула його і прийшла просити в поліції помочі. Маркевичівна зізнала теж, що її вітчим дістав від Купчика за неї два морґи поля, отже просто продав її. Поліція арештувала вітчима-звірюку й відставила до тюрми.

ЛЕМКО-УКРАЇНЕЦЬ ПРОФЕСОРОМ УНІВЕРСИТЕТУ.

В університеті у Кракові іменували недавно д-ра Івана Зілинського, доцента (помічника професора) того університету — звичайним професором. Д-р Зілинський є родом зі східної Лемківщини, син селянина-Лемка. Написав по українськи велику книжку про всі українські говори (полтавський, гуцульський, бойківський, лемківський та інші) й видав мапку всіх тих українських говорів.

У краківськім університеті працює ще другий Лемко-Українець, доцент д-р В. Кубійович, який ще з другим професором - Українцем видав українською мовою мапу Галичини разом з Лемківщиною. На мапі є зазначені всі міста й села.

КРАКІВ РІДНІЙ ШКОЛІ.

Краків при своїх льокальних, і то значних потребах, присвятив свою увагу і позичці Р. Ш. Для ведення акції поділено місто на райони. Збиранням деклярацій позички і готівки зайнялись енерґійно збірщики, а то: пп. Лепківна-Голинський, пп. Смиківна-Сташко, пп. Намесниківна-Новосільський, пп. Короцька-Мілян. Дотепер підписав Краків позичок на суму 725 зл., на яку зложено вже в готівці 467 зл. і 50 сот.

КОРОВИ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У ДЕМОНСТРАЦІЇ.

В столиці Угорщини йде від довшого часу війна між фармерами і товариствами, що розвозять і продають молоко. Фармери обвинувачують товариства, мовляв — розпускають молоко водою, тому зачали самі доставляти молоко мешканцям Будапешту. А товариства розплякатували в Будапешті афіші, в яких твердять, що доставлюване фармерами молоко є джерелом недуг, бо фармери при доєнні не зберігають найелементарніших приписів гігієни.

Кілька днів тому фармери зробили ориґінальну демонстрацію. На вулицях Будапешту появилася маса селян з коровами. А що поліційні приписи не забороняють ходження корів по вулицях столиці, селян не задержувано. І селяни переходили від дому до дому, продаючи мешканцям Будапешту молодо, яке доїли в їхній приявності.

Будапештенці запевняють, що ще ніколи не пили такого доброго молока.

ЦІКАВІ ВИКОПАЛИЩА ЗПЕРЕД 30 ТИСЯЧ ЛІТ.

В околицях Іркуцка переводить від трох тижнів окрема експедиція розкопки, щоб устійнити, хто жив там у передісторичних часах. Досі натраплено на одну оселю, якої вік оцінюють на 25 до 30 тисяч літ. За знайденими ріжними річами виходить, що в оселі жило племя, яке полювало на мамутів. І так знайдено там багато слідів зі схоронищ, ріжне приладдя з креміння і прикраси з мамутових клів.

ТАЛЕРГОФСЬКЕ СВЯТО ПРИ

НЕ ХОТІВ СЛУЖИТИ ПРИ ВІЙСЬКУ.

В селі Дольова застрілився з короткого кріса парубок, котрий не хотів служити при польськім війську, до якого дістав „карту поликання".

ПЕРШІ ВІДОМОСТИ ПРО УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ КОНҐРЕС

СТАНИСЛАВІВ (Західня Україна). — Український Жіночий Конґрес, який радив від 23 червня, стрінувся на самім початку з ріжними перепонами. Найбільше пошкодила польська дирекція залізниць, яка відмовилася в останній хвилі дати окремий поїзд зі Львова до Станиславова. Відмовлено теж дати делеґаткам залізничі знижки, що відбилося погано особливо на делеґатках зі сіл. Та, не зважаючи на те, делеґатки з сіл Львівщини рішили їхати звичайним поїздом до Станиславова, з тим, що вертатися будуть назад пішки.

До участи в Українськім Жіночім Конґресі зголосилися 895 делеґаток. До години 12-тої в полудне в день відкриття Конґресу було понад 600 делеґаток. Крім цього приїхали 150 гостей, 12 представників української преси, 10 представників польської й жидівської преси. І зголосилися теж представники заграничної преси.

З закордону приїхали: з Праги 4 делеґатки, з Ужгороду 8, зі Злучених Держав і Канади 4, з Буковини 3, з Букарешту 3. З північно-західніх земель (Волині, Полісся і Холмщини) 12 делеґаток. З Варшави зголосилися 9 делеґаток. У Конґресі взяли участь 101 філій і жіночих орґанізацій та 200 Кружків Союза Українок.

Перший день Конґресу розпочато врочистою Службою Божою. Відправлено теж панахиду за померших членів жіночих товариств. Відправляли оо. Степан Цібій та Дмитро Валіхновський. Вечером відбувся святочний концерт.

НОВИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС ЗА НАПАД НА ШКІЛЬНОГО КУРАТОРА.

ЛЬВІВ. — Поставлено перед суд Северина Маду, літ 23, кімнатного маляря, і студентів Олександра Луцького, Юліяна Іванчука, Восиля Медведя та бронзівника Василa Фединського за напад на куратора львівської шкільної округи, Гадомського. Замах не вдався, бо ранено тільки аґента Тендая. Але й не зловлено замаховців. Щойно пізніше поліція арештувала підсудних, обвинувачуючи їх за напад.

СУДЯТЬ ЗА ОКЛИК „ГАНЬБА ПОЛЬЩІ".

ЛЬВІВ. — Польський окружний суд перевів розправу проти 8 осіб з Угнова, обвинувачених за те, що нібито кричали „Ганьба Польщі", коли поліція перевозила з арештів на двірець українських хлопців зі сіл і з Угнова, обвинувачених у приналежності до ОУН, а яких у вязниці страшенно побито. Засуджено: В. Петришина на 3 місяці тюрми, Марію Петришинову на 6 тижнів, Е. Булкову на 6 тижнів, Іванну Шульганівну на 4 місяці, Уляну Жуківську на 2 місяці й 2 тижні, а Михайлину Пікульську на 2 місяці тюрми.

СВЯЩЕНИК ДІСТАЄ ДВА РОКИ ТЮРМИ ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

КОЛОМИЯ. — Перед судом присяглих відбулась апеляційна розправа проти о. Василини з Рунгур, обвинуваченого за приналежність до ОУН. Суд у першій інстанції засудив о. аВсилину на півтора року тюрми. Проти цього присуду внесено апеляцію. А тепер ту кару ще піднесено до двох років тюрми.

УКРАЇНСЬКА ПАРОХІЯ В БЕЛЬҐІЇ.

БРЮСЕЛЬ (Бельґія). — При сквері Фрер Орбан у Брюселі отворено українську греко-кат. церкву ім. св. Володимира Великого. Парохом церкви є о. Л. Боський.

АПОСТОЛЬСЬКИЙ АДМІНІСТРАТОР ДЛЯ ЛЕМКІВЩИНИ.

ВАРШАВА. — Впливові круги форсують на становище Апостольського Адміністратора на Лемківщині о. дра Масцюха Василя, тепер пароха в Городенці Великій, повіт Рудки. Повідомляють, що справа має бути вирішена в близькому часі. Разом з тим польський уряд переводить таку зміну, що сяніцький повіт прилучує до краківського воєвідства і касує окружний суд у Сяноці.

ВІДСВЯТКОВАНО ДІЯЛЬНІСТЬ КОМПОЗИТОРА БЕЗКОРОВАЙНОГО.

ЗОЛОЧІВ. — Дня 3 червня відбулася в Золочеві академія для вшанування 30-літньої композиторської діяльности проф. В. Безкоровайного.

ДЛЯ ТИХ, ЩО СПРОВАДЖУЮТЬ ЗНАЙОМИХ З РІДНОГО КРАЮ.

ВАРШАВА. — Американський ґенеральний консулят у Варшаві вимагає далі від емігрантів, що роблять заходи на відіздову візу, предяви ґарантійних документів, які стверджують маєтковий стан осіб, що викликають до себе особи до Америки.

ПОМЕР У ЦЕРКВІ ПІДЧАС СПОРУ.

РІВНЕ (Західня Україна). — У православному соборі в Рівнім прийшло до бурхливих заворушень між Москалями й Українцями на тлі спору, якою мовою мають відбуватися богослуження. Москалі ставили великий опір, щоби не допустити до голосування. Приявний у той час в церкві о. Чайковський так перенявся тим, що помер нагло на удар серця.

СМЕРТЬ МАДАМ КЮРІ.

ПАРИЖ. — Померла мадам Марія Кюрі, відома в цілім світі зі своїх винаходів на полі раду. Була родом Полькою і завжди памятала за Польщу.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреса платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв Foreign Money Order.
Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НІМЕЦЬКА ДРАМА

Можна сказати, що очі цілого світа звернені сьогодні на Німеччину. За подіями в Німеччині слідять не тільки по міністерських кабінетах ріжних держав; слідять за ними не тільки суспільні діячі ріжних народів, та вчені й дослідники суспільних рухів, але слідкують за ними і сотки міліонів звичайних людей. Перед очима всіх розграється велитенська драма, в якій іде про життя 65-міліонової маси, давленої економічною крізою і безробіттям та моральним приниженням, звязаним з програною війною і понижаючим честь нації Версайським договором.

В тій драмі вибивається тепер на перше місце особа канцлера Гітлєра. Відповідно до цього, як хто відноситься до нього й партії нацiв, осуджують чи виправдують теж останню кріваву розправу Гітлєра зі збунтованими провідними одиницями партії. Та розуміючи над тими терористичними актами, треба признати, що й Гітлєр, у рівній мірі як і його противники, котрі піднімали бунт, теж зарискував своєю особою, коли взявся той бунт безпощадно ліквідувати. І як його опозиція, так і він керувалися тут, кождий у своїм розумінню, загальним добром. Річ ясна, що бунт був викликаний і ріжними амбіціями ріжних інтриґантів, яких ніде й ніколи не бракує, але назагал, обєктивно беручи, по обидвох сторонах не було бажання пошкодити державі й німецькому народови, а навпаки, йому послужити.

Німецький нарід, вихований у страшенній дисципліні, цілком певно глядить інакшими очима на розправу Гітлєра з тими, що нарушили дисципліну і зломали присягу, ніж багато лібералзьтвуючих чужинців, що добачують у тій розправі тільки кріваий терор. Коли на приказ Гітлєра розстрілюють його найкращих і найвірніших товаришів, котрі займали найвищі позиції, а вони гинуть з окликами „Хай жиє вітчина, хай жиє Гітлєр", то це не така проста справа з „другою революцією" в Німеччині й з самим Гітлєром та його заходами заховати Німеччину перед руїною.

Ніхто не годен сьогодні передбачити, що станеться в Німеччині. Заграниця погоджується в більшости з тим, що, не зважаючи на перемогу Гітлєра і наців, отсе наближається кінець їх панування. Тільки ніхто з розумних людей не бажає собі того, що готово прийти по Гітлєрі: пруської мілітарної диктатури, або большевизму. А прихід одного й другого спинював досі Гітлєр. Та якби не було, гітлєрівська епоха, особливо в її останнім виданню, є доказом, що видвигнути в теперішніх часах нарід з упадку, навіть такий як німецький, це важкий і крівавий шлях, який вимагає велитенських жертв, до жертв крови включно.

ВШЕХПОЛЯКИ ДОМАГАЮТЬСЯ УЧАСТИ В ПЕРЕСЛІДУВАННЮ УКРАЇНЦІВ

(Надіслане з Галичини).

У нас, в Галичині, тепер сезон політичних процесів проти українських замахівців та проти членів ОУН взагалі. — Наскільки чема процесів, то збирають і упорядковують акти й матеріяли до нових процесів, а покищо перепроваджують масові ревізії та масові арештування. „Ілюстрований Курєр Цодзенни", звісний краківський україножерний часопис, тим дуже тішиться, вимудуючи усе нові ґрімкі наголовки в роді „Ліквідація гнізд вивротовцув ОУН в Малопольсце всходнєй", „Арештована всьруд Украінцув траваjон в дальшим цьонґу" і таке інше. — Арештування ті ідуть в десятки, сотки, а може і в тисячі — бо часто цензура конфіскує вже самі вістки про арештування — побоюючись мабуть, що така вістка могла би завчасу остерегти співвинників, котрі повтікали би, або бодай могли би позатирати сліди своєї „збродньої дзялальносьці", себто всілякі брошури, летючки — або може й револьвери. Найбільший крик підносять наші сусідоньки, коли у кого знайдуть припадково револьвер марки „Орґеш", бо таких револьверів уживають... у німецькій армії. Виходило би отже, що „збродніча дзялальносьць ест поднєцана з Берліна", так немов би то не можна було й іншою дорогою роздобути собі такий револьвер!

Арештують масово і на Волині, отже значить, що і там є національний рух, котрий підозрівають, що стоїть у звязку з ОУН — то є з „Орґанізацією Українських Націоналістів".

Нема що казати: останніми роками рух національний, чи там, якдехто каже, націоналістичний, поширюється в краю дуже сильно. Брак усякої, хочби й найменшої уступчивости з польської сторони, — хочби лише на полі шкільництва — настроює дуже вороже всю українську молодіж, котра тепер вийшла зі стану пасивности, а перейшла до активности, до чинної відповіди на нехтування прав українського народу, заґарантованих польською конституцією та міжнародніми зобовязаннями.

Та переміна в настроях молодіжи дуже дивна, бо ще донедавна вона віддавалася більше забавам, спортам або таки так собі животіла.

Видно однак, що і їй урвався терпець, і вона взялася до активного діла. Таке діло може бути всякої марки, і багато молодих людей (на жаль — не всі) взялися до роботи поміж сільським народом: організують хори та кружки аматорські, виголошують принагідні реферати і т. ін.

Молодь однак є дуже чутлива на очевидну неправду і безоглядне насильство — тому й не диво, що немало з неї вступило до тайної організації ОУН і взялося до гострішої акції.

Наслідки цього бачимо в замахах, демонстраціях та в масових арештуваннях. Ті останні, очевидно, нічого не доказують, бо вони відбуваються більше „на хибіл-трафіл", в надії, що закинений невід поміж невинними плотичками може виловити також якого порядного щупака. І справді нераз так трапляється, наскільки щупак був неосторожний і носив коло себе або мав дома якісь „компромітуючі" записки чи друки.

Про процеси проти замаховців, про приготовлену, але недопущену демонстрацію перед львівським воєвідством — знаєте вже з галицько-українських газет. Але і польські галицькі і варшавські часописи присвячують тим справам досить місця і лиш одно дивно: абсолютно не годні вони впасти на думку — чи не годилось би тим Українцям трохи „попустити", то є бодай віддати їм частину того, що їм насильно забрано — зокрема на полі шкільництва.

Навпаки: мозки польських політиків так якось дивно сконструовані, що абсолютно не годні впасти на таку — здавалось би — цілком природну думку. — В тих мозках так і родяться чимраз нові помисли, якби то ту „руску" стихію приборкати, поконати, забити в диби.

А польські ґазети прибирають ще фарисейську позу наших добросовісних опікунів, що, мовляв, так дуже піклуються про наше добро та наше спасення. Для ілюстрації цього твердження позволимо собі тут навести статтю вшехпольської „Ґазети Варшавскої" під заголовком: „**Терористи-мрійники**". Ось вона:

„Судові процеси українських терористів відслонили перед нами (то є: **Поляками**) обличе українського революційного руху і кинули трохи світла на відносини, які панують у його рядах.

„Картина, яка представилась нашим очам, викликує не лише відразу, але й несупокій щодо будучности руської суспільности, котра, не зважаючи на те, що є з нами злучена від 600 літ — видає з себе такі твори як „Організація Українських Націоналістів".

„Моральний і цивілізаційний рівень цеї суспільности не є для нас байдужною справою. Ми не уважали ніколи руської людности за людність нам чужу, напливову, незросту тісними вузлами з долею польського народу.

„Руська частина людности наших східних земель становить один з членів нашої держави, і тому треба старатися про це, щоби культурний рівень її, почуття права і горожанської відповідальности її — не занадто ріжнились від іншої людности польської держави.

„З тих причин мусить бути обмежена свобода руської людности, таксамо як обмежується з подібних причин також свободу польської чи іншої людности, що існує в Польщі. І тому ми все поборювали так звані „**українські тенденції**" (напрями серед руської людности, яко супечні не лише з її політичними обовязками, але також з її традиційною культурою і тим культурним вузлом, котрим історія получила на протязі довгих віків Поляків з Русинами.

„На жаль — численні польські круги, що мають рішаючий вплив на урядову політику, інакше гляділи на українське питання і завдяки своїм мильним поглядам причинилися до того, що **українська пропаганда зробила кольосальні поступи**. А тепер та пропаганда дає аж занадто намацальні висліди, бо діяльність ОУН є лише крайньою консеквенцією цілого українського руху. А як українські революціонери представляють собі дальшу свою ролю — най посвідчить голос одного з ґенеральштаблерів ОУН, поміщений у „**Карпаторусскім Голосі**"*):

„Реґулярна сильна польська армія — говорив цей боєвик — не налякає заводового терориста-мрійника.

„Уже в найближчих відділах польського війська повстане паніка, бо ми маємо також наших власних хеміків, аптикарів, бактеріольоґів а інжинірів, з яких більшість позискала за границею свою вищу освіту. Одна скляна фляшочка з заразками холери, тифу, дезинтерії та інших заразливих бацилів — розбита на вузловім залізничім двірці або в іншім відповіднім місці — може зробити нешкідливою і найсильнішу армію, а затроєні водопроводи можуть здеморалізувати цілі міста.

„А наші робітничі кадри уміють уже знаменито уживати екразиту, динаміту і т. і.".

„Ми („Ґазета Варшавска") навели тут той голос „терориста-мрійника" не тому, щоби представити, як. собі уявляє ОУН свою діяльність на випадок війни, але також тому, щоби зілюструвати **моральну вартість****) українських боєвиків, котрі мріють про затроювання водопроводів, розбивання фляшок з бацилями тифу і холери, а покищо нападають на почти, мордують людей і нищать уладження польських шкіл.***)

„Все те домагається негайного і рішучого протиділання, лише, що не треба під тим розуміти виключно тільки поліційні зарядження.

„Ще в більшім ступні ніж поліції, треба тут **політики**, то розумної, послідовної і твердої. — Час вже раз скінчити з тими ваганнями поміж „петлюризмом" і „пацифікацією". Крайній уже час розпочати у Східній Малопольщі (цебто у Східній Галичині. — Ю. Г.) польську політику, обчислену на довгу мету.

„А можна це зробити лише опершись на місцеву польську людність, на її найбільше вартісні і сильні частини — приноровлючи до того цілу адміністраційну політику і змінюючи очевидно дотеперішній вигляд місцевої адміністрації.

„Іншого виходу нема, як лише скріплення національного життя місцевої польської людности і уможливлення праці й боротьби за польськість цих земель.

„Так дальше не сміє бути, щоби з одної сторони стояла замкнена в собі, зорґанізована, і часто не перебираюча в засобах боротьби українська суспільність, — а з другої сторони, поліція та лиш на папері існуючі орґанізації бебеків. Тут є потрібна участь цілої польської суспільности, а в інтересі будучности краю, мусить стати та участь можливою".

---o---

Ось так пише вшехпольська „Ґазета Варшавска", і можна би лише запитати її редакторів, чи й справді вони такі дурні та сліпі, що не видять, що тут в Галичині з нами діється, чи лише таких дурних і сліпих удають? Таж тут і вшехполяки і бебеки, а навіть і пепесовці в роді бувшого соціялістичного посла Гавснера однодушно маширують проти українського народу, а Жиди теж держать руку з Поляками. Якоїж іще реформи потрібно вшехполякам?

Ю. Горовенко.

*) Це неможливе, щоби редактор тої кацапської ґазети взагалі міг бачитись з яким визначним членом О.У.Н., або щоби такий член зраджував свої тайни кацапови. — Ю. Г.

**) Цікаво би знати, яку „моральну вартість" мали ті, що приказали виконати і що виконали славну „пацифікацію" в осени 1930 р. — Ред.

***) Але на українських землях! — Ю. Г.

Г. Крашанко.

СКУПИЙ ДЯДЬКО

(Історичне оповідання).

6)

Нестор знов усміхнувся. Дамян також сміявся. Сів на порожній скрини і зачав півголосом:

— Люди звичайно, голубчику мій, видають гроші для ока. Не так для шлунка, як щоби похвалитися. Чи великий бобровий ковнір гріє кого? Хіба іншого коле в очи. Срібним полумиском, який гість наївся? Така посудина тільки на те, щоби люди дивувалися і завидували. Інший їсть спеціяли, хоч йому не смакує, і від яких хорує. Їсть і терпить тільки на те, щоби люди знали. Нехай мене люди мають за нуждаря. Мені се байдуже. Вони з мене сміються. Я сміюся з них. Мій сміх ліпший.

Зачав сміятися. Нестор затинав ґусяче перо.

— Отже завтра до Люблина, — тягнув старий далі. — Справу знаєш, бо ти переписав документи до неї. Справа є чиста, ясна, тільки, що право-хвости замотали її. Мій адвокат пишеться Пампівський. Добрий правник і добра голова. Міг би бути королем всіх правників, як би не те, що мочиморда. Справу дуже часто пропє, або проспить і допустить до заочного присуду. Ти мусиш припильнувати його.

Нестор поїхав.

Кімната Нестора була багато вигідніша і миліша, як кімната старого. Очевидно тому, бо Нестор свою кімнату упорядкував і направлена ним піч гріла ліпше, як через половину розвалений комин старого. Ледви Нестор відїхав, Рогач перенісся з усіми своїми річами до кімнати Нестора.

— Молодому однаково! — погадав собі. — Мені старому потрібні більші вигоди. Він і там дасть собі раду.

Нестор поїхав найманим візком і найманим конем, бо свого, котрим приїхав до Матирина, вже давно продав, щоби у старого дядька не вмерти з голоду. В Люблині коня лишив у заїзді і пішов шукати Пампівського. Знайшов його в шинку мертвецьки пяного. Знайшовши його, пильнував, щоби далі не пив, бо зараз другої днини треба було йти до трибуналу. До суду приставив адвоката тверезого, і він справу Дамяна Рогача виграв. Вдоволений Нестор їхав назад.

Їзда до Материна тяглася довше, як ішла до Люблина.

До Люблина Нестор мав сіно і троха оброку. Кінь все те зїв ще в Люблині. Назад треба було коня пасти по дорозі, бо Нестор не мав за що сіна купити. Кінь, спутаний, покріплявся травою на краях лісів. Нестор з чорним хлібом і солею сідав під деревом. Вдоволений, що скупаря утішить виграним процесом, сміявся зі своєї нужди.

Коли Нестор, заїхавши до Материна, зупинив візок перед ворітьми Рогача, він сам вийшов з хати. Ступав поволи, сильно згорблений, підпираючися палицею. Ноги мав позавивані шматами. Нестор скочив з візка і підійшов до старого.

— Нарешті! — вистогнав старий. — Нарешті я таки тебе діждався. Як скінчилося? Знов чорти взяли?

— Сим разом не взяли, — відповів Нестор.

— Отже відложено, як звичайно?

— І не відложено.

— То щож сталося до дідька?! — спитав нетерпеливо і сердито.

— Ви виграли.

Рогач кинув палицю, щоби Нестора обіймити і вицілувати.

— Я того не сподівався! Бачу, ти вмієш припильнувати. Противник сказиться. Добре йому так. Нехай не зачіпає Рогача!

— Добре пішло! — додав по хвили. — Там, в Люблині, не тут. Тут погіршилося. Подивися, голубчику, моє кохання, що з моїми ногами діється! Пухнуть, чорт би їх взяв! Мащу котячим салом. Воно мене багато коштує. Вже два чужі коти вбили для мене. Ходи до хати!... Не сердься, що я заміняв кімнати. Я недужий. Ти молодий, тепер не таке зимно. І в тій другій зробиш лад. Там також буде тобі добре.

В хаті Рогач взяв від Нестора папери. Розкладав їх кажучи:

— Ти з дороги, зїв би щось? Та в хаті нема нічого, голубчику. Тепер пісні дни. Я того дуже пильную. Без того не було би благословенства божого.

Щоби не слухати, Нестор пішов до другої кімнати і взявся робити лад.

Життя волікся по старому. Рогач все знаходив якісь документи до переписування. Нестор писав, Дамян постогнував.

Під весну старий вже ледви рухався. Дуже ослаб і ноги сильно попухли. Нестор радив йому післати по доктора.

(Далі буде).

ТУРЕЦЬКА „ПЯТИРІЧКА"

Большевицька спроба „догнати й перегнати" Західню Европу й Америку знайшла наслідувачів у Туреччині. Туреччина султанська загинула у світовій війні. Колись Туреччина диктувала свою волю цілій Европі, влада султана ширилась від границь Австрії далеко-далеко на схід і південь, аж до берегів Індійського океану. Теперішня Туреччина має тільки 10 міліонів людности. Столиця цієї держави вже не в Царгороді, а в Анкарі, в Малій Азії.

Президент турецької републики, Кемаль Паша, поставив собі метою дігнати культурні промислові країни Заходу. Свій цивілізаційний переворот Кемаль Паша зробив з великими зусиллями й жертвами. Бо довелося усунути самого султана-падишаха, що був релігійним начальником усіх правовірних музулманів. Кемаль Паша заборонив у Туреччині многоженство, скасував гареми. Заборонив турецькі фези і звелів усім носити капелюхи. Турецькі жінки мусять ходити з відкритим обличем, а не прикриватися „чадрою", як було раніше. Нарешті турецький уряд завів латинську азбуку замісць арабської.

Але ця зовнішня „цивілізація" не вистарчає. Турецький уряд розуміє, що модерна держава мусить спиратися на розвинений промисл, на індустрію, бо тільки власна індустрія забезпечує країні незалежність від чужинців. Як ту індустрію створити? Для індустрії треба капіталів і технічних сил. В західній Европі та в Америці індустрію створили приватні капіталісти. Але сучасна Туреччина бідна на свої, турецькі, капітали. Була в Туреччині грецька буржуазія, але майже всі Греки мусіли виїхати з Туреччини. Вірменській буржуазії Турки не дають ніякого права в своїй державі. Самі Турки майже виключно селяни, або належать до дрібної й великої шляхти.

Турецький уряд взявся до індустріялізації своєї країни через **державний капіталізм**. Вироблено „пятирічний плян" індустріялізації Туреччини. В першім році цього пляну має бути утворена текстильна індустрія, в другім — індустрія паперова, в третім — керамічний і скляний промисл, в четвертім — гірнича індустрія, в пятім році — хемічна промисловість. Орґанізацію і провід цієї індустрії бере в свої руки турецька держава. Кемаль Паша не хвалиться, що він творить „соціялізм", як це роблять московські большевики. Але Турки добрі дипльомати: вони використовують большевицьку державу для своєї „пятирічки". Большевики, з причин зовнішньо - політичних, помагають Туркам творити державний капіталізм. В турецькій газеті „Анкара", що виходить французькою мовою в турецькій столиці, читаємо промову премієра Ісмета Паші на закладинах текстильної фабрики в Кайзері:

„Ті, що віддали своє життя на те, щоб зберегти національне майно, працювали дотепер з селянами; від цього часу вони будуть працювати з великою масою робітників". („Анкача", 26. травня 1934 р.). З того часопису довідуємось, що машини для турецької фабрики в Кайзері дає російський уряд на борг, на суму 8 міліонів долярів. Термін кредиту — 20 років.

Як відомо, між Туреччиною та СССР панує велика приязнь. Є чутки, що Кемаль Паша дав згоду, в разі війни СССР з Японією, окупувати своїм військом Кавказ, щоб не дати кавказьким народам учинити повстання проти Росії. На свято заложення фабрики в Кайзері прислали свої привітальні телеграми — Крестінський, заступник комісаря заграничних справ, і Кагановч, московський комісар тяжкої індустрії. Крестінський переслав „турецькому урядови поздоровлення з приводу такої важної події на шляху консолідації національного господарства Туреччини". Ні слова про турецьких „робітників і селян!" Говориться тільки про „економічну співпрацю уряду СССР з турецьким урядом".

С. С.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принайменше один тиждень перед зборами.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Подається до відома всім членам Тов. ім. Івана Франка, від. 241, що піврічний мітінг відбудеться в суботу, 7. липня, в годині 7-мій ввечір. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Рівнож проситься тих членів, котрі мають діти, щоб вписували їх до нашого батька Союза, котрий помагає більше і справедливіше чим інші організації. — Мих. Камфонік, предс.; Стах Щеньгор, кас.; Гр. Кічак, секр.; Йосиф Галоичка, рек. секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Тов. ім. Д. Вітовського, від. 301, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться 8-го липня, в годині 1-ій пополудни. На ці збори всі члени повинні явитись, бо є важні справи до порішення. Суспендовані члени мають іще останню нагоду прийти і вирівнати свої вкладки і бути принятими наново. — П. Підлісний, секр.

ГАНОВЕР, ПА. Бр. Преобр. Госп., від. 29, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 8. липня, в годині 2-ій пополудни, в гали церковній. Кождий член обовязаний явитись на цей мітінг, бо будеться рішати дуже важні справи для відділу і членів, а найважніше, як мається поступати з довгуючими членами на будуче. Контр. комісія здасть свій звіт за пів року, а відтак будуть справи „клембеку", ювилейного свята і запомоги хорим. Котрий член хоче перейти до нового роду обезпечення нехай принесе з собою свою стару грамоту. Кождий член повинен старись приєднувати нових членів. — Василь Баюй, предс.; Евст. Яхван, кас.; Йосиф Малищак, секр.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

„НАЙРА" — ЗНАМЕНИТА РІЧ.

Президент Рузвелт узявся до титанічної роботи: ріжними урядовими заходами зломити депресію. Біля його політики, що покривається скороченою назвою „Найра", ведеться тепер завзята полеміка. Сторонники президента Рузвелта, а головно члени демократичної партії, бачать лиш успіхи й позитивні сторони в діяльности адміністрації.

Кожда діяльність має вдачі й невдачі, й тому годі говорити лише про одну її сторону, коли хочемо бути справедливими.

Та, на жаль, є багато таких, що кричать про успіхи „Найри", замикають очі на невдачі, які не є злочином, а разом з тим замикають очі й на те, що трапляються випадки, що ті, котрим доручено виконувати програму уряду на місцях, пізніше попадають під слідство, а навіть під суд.

Про таких сторонників адміністрації президента Рузвелта треба сказати: „Хорони мене, Боже, перед приятелями, а з ворогами я вже сам дам собі раду".

„НАЙРА"—СТРАШНА РІЧ.

Противники політики президента Рузвелта та його адміністрації, а головно ті, що належать до інших політичних партій, передовсім до партії републиканської, в діяльности Рузвелта не бачать нічого позитивного. Вони стараються лише відшукати темні сторони й невдачі та на них будувати свої обвинувачення, і називати „Найру" страшною річчю, що, мовляв, веде до катастрофи.

Для своїх нападів навіть реакціонери стають оборонцями демократії й з діда-прадіда консервативти відразу робляться „поступовцями", щоб лише насолити адміністрації.

Отся опозиція також не встані бути справедливою й признати, що змагання президента Рузвелта дають певні наслідки: може не такі, як їх сподіваються; може не такі великі, як про них говорять сторонники адміністрації, старaючись кричати „гоп!", ще не перескочивши перепони.

З НАОЧНИКАМИ НА ЛОБІ

В Німеччині Гітлєр кріваво розправляється з опозицією в лавах власної партії. Він кулями гинуть ті, котрих колись ідентифікували з Гітлєром і котрих певні кола „світової опінії" проклинали й готові були розіпняти. Тепер Гітлєр „чистить" свою партію, як нераз большевики „чистили" свою.

Та коли большевики „чистили" не лише свою партію, але й цілу державу, де вони панують насильством і душогубством, то „світова опінія" того не бачила, або кричала „осанна комуністам", бо вони „роблять великий експеримент на користь людства". Для большевиків навіть адвокат Деров не знайшов „кріпкого" слова, як проти Гітлєра, заявляючи, що Гітлєра треба знищити.

Здається, що „світова опінія" має величезні наочники на лобі й бачить лише в одному напрямку, а саме в напрямку своїх власних інтересів, зовсім не керуючись почуттям людяности, чи справедливістю до всіх.

СЛІПІ Й ГЛУХІ.

Всі ті Дерови й інші опікуни жертв режиму Гітлєра завжди були і є глухими й сліпими до того, що творилося й твориться під большевиками. Міліони людей конають у вязницях, на засланню в Сибірі, на Соловках, у ріжних каторгах і т. п., а оті „гуманісти" витають на бенкетах представників „ангельської" комуністичної влади. В їх промовах чекісти обертаються в овечок, а комуністичні горлорізи, що кривавим терором залили всю бувшу Росію, обертаються в миролюбних „херувимів", що лише й співають пісню про мир, любов, спокій, братерство народів і справедливість.

Отака „правдива світова опінія". Придивляючись до неї, часто аж в жах можна попасти. І нераз доводиться голосно питати: „Деж правда й справедливість? Чому не для всіх одна мірка?!"

ЦЬОГО „СВІТОВА ОПІНІЯ" НЕ БАЧИТЬ.

„Світова опінія" мовчала, коли салдатчина Пілсудського „пацифікувала" Галичину. Вона мовчить і тепер, коли в Польщі знов наступив вибух кривавого терору, коли пілсудщина розправляється зі своїми противниками, замикаючи їх до вязниць, до концентраційних таборів серед болот, і вішаючи на шибеницях на присуд тих „суддів", де оборона обвинувачених таксамо немислима, як у судах Гітлєра.

Навіть більше того: ота „світова опінія" кричала „осанна пілсудщині", коли та пілсудщина кровю заливала українські землі, й тепер, коли вона до тла громить українське національно-культурне, політичне, економічне та всяке організаційне життя під Польщею.

Де справедливість „світової опінії" й чи можна її поважати?

ЗАБУТИЙ КУТОК „СВІТОВОЮ ОПІНІЄЮ".

В Румунії точиться систематичний терор поліції та жандармерії проти населення, а особливо проти не Румунів. Там нарід також, як і на Радянщині, боярщина виголоджує, вязнять без слідства й суду десятки тисяч підданих румунського короля. Людей катують до безтями не лише по вязницях та поліційно-жандармських застінках, але й публично на базарах та площах.

„Світова опінія" цього не бачить. Це не ворушить її сумління. Чому?

Може „світова опінія" колись дасть на це відповідь, а покищо ми знаємо, що нема чого чекати справедливости від однобічної „світової опінії".

ХОЧЕМО БАЧИТИ СПРАВЕДЛИВІСТЬ.

Приєднуючись до протесту „світової опінії" проти гітлєрівського терору, ми повинні кликати її також до протесту проти всякого терору; не лише проти однопартійців диктаторів, але ще більше проти терору над мирним населенням, над народніми масами. Мусимо кликати „світову опінію" до протесту проти терору пілсудщини, румунського боярства та сталінщини.

„Світовій опінії" лицювало би бути справедливою!

В. К.

ЇДЖМО ОВОЧІ!

Їджмо овочі чи свіжі, чи сушені, або як компоти чи конфітури. Декотрі роди овочів мають у собі багато альбумін. Так нпр. два фунти винограду або черешень мають стільки альбуміну, як два яйця, хоч білок це чистий альбумін. Далі овочі мають цукор у соку, що є дуже стравний. Два фунти сушених фіґ додадуть тілу 810 кальорій, 2 фунти сливок 760 кальорій. Порівнаїте з тим, що молоко додасть тілу 670—760 кальорій. Отже сливки, яблока, грушки та виноград мають майже стільки кальорій, що молоко. Два фунти суниць мають щоправда лише 400 кальорій, зате в суницях є ще інші складники, які є дуже корисні, головно для ревматиків і хорих на ґіхт.

Сушені овочі для дітей далеко корисніші ніж інші овочі.

ПРО СПРАВИ У. Н. СОЮЗА.

ЮВИЛЕЙНІ СВЯТА У. Н. СОЮЗА.

Читаючи звіт з ювилейних свят У. Н. Союза, котрі влаштовуються з нагоди 40-ліття його існування, кождий переконується, що У. Н. Союз тішиться великою популярністю між Українцями в Америці. В концертах, які в цій цілі влаштовувано, брали участь члени та і прихильники нашої організації, виступали ріжні хори, промовляли ріжні бесідники. Все промовляє за е, що загал високо цінить У. Н. Союз і його всіми силає попирає та старається число членів побільшити, або старшими, які є, або, що найважніше, молодими, тут родженими членами.

Моральна користь з тих свят є велика. Це є доконаний факт. Але в справах бизнесово-організаційних сама мораль не вистарчає; щоби поставити організацію на висоті її завдання, нам треба також і користей матеріяльних.

Не знаю, який є по інших місцевостях успіх щодо приєднування членів до У. Н. Союза з нагоди цеї кампанії. Але коли справу візьмемо загально, як виходить з місячних звітів головного уряду, то справа не стоїть так, як би це повинно бути. Або от беру відділ, до якого належу і де ще перед ювилейним святом один член придбав чотирох нових членів. Та на тім здається і кінчиться! Та коли ми дійсно є такими щирими симпатиками нашої організації, то ми повинні в першій мірі повписувати до неї свої діти, а потім подбати, щоби й інші це зробили. А тоді ділом докажемо, що в нас сказане слово має силу. В цей спосіб вирівнаємо час і грошеві витрати організації й відділів, понесені з приводу ювилею.

Не можу здержатися, щоби не сказати ще одної завваги. Ми видаємо багато гроша на ювилейні свята, а відком залишаємо на боці справу Союзових організаторів. Возьму например нашу місцевість, де недобір зі свята виносив понад $40. Якби був організатор, певно був би придбав для У. Н. Союза стільки бизнесу, що оплатилисьб видатки, видані на нього. А так ювилейне свято минуло, а дійсна користь мала. Ми тільки тоді можемо сподіватися успіхів в приєднуванню нових членів, як матимемо людей, котрих завданням буде тільки про цю справу думати і для неї працювати.

Чужі організації повтягали в свої ряди маси Українців, саме при помочі організаторів. Ми знаємо з досвіду, що до такого роду справ надається найліпше чоловік чужий для даного відділу, для якого він хоче працювати. Ми були нераз свідками такого бідного оправдання нашого Українця, що, мовляв, не вписався тому, що не хоче, щоби цей або інший урядник ни його заробляв. Є повно таких і їм подібних причин, які паралізують працю урядників по відділах. А на цім терпить не тільки організація, але і люди, котрі до неї не належать та не забезпечають себе чи своєї рідні.

Думаю, що добре справи У. Н. Союза всім нам лежить на серці. Тому піддаю ті думки під дискусію загалови членів і думаю, що по поважнім і щирім обдуманню цеї справи прийдемо до якогось заключення, в який спосіб можна приєднати якнайбільше членів, та що треба зробити, щоби поставити Союз на тій висоті, на якій він вже давно повинен знаходитися.

Теодор Ковальський,
Мілвіл, Н. Дж.

— Як пізнаєте, коли на пожежу зїздиться звичайна вогнева сторожа, а коли жидівська?

— Якже це можна пізнати?!

— Дуже легко: звичайні трублять: „тра-тра-тра, а жидівські: „тга, тга, тга!"

ЗА ЧАСІВ ХРИСТА ХОТІВ БУТИ ЛЕТУНОМ

У Римі Клявдія та Нерона. — Симон і симонія. — Перший історично записаний „летун".

У християнській церкві вживають часто вислову „симонія", а початок чи пак джерело того вислову походить із перших літ християнства. Між бамісці, де багато століть тому пробував піднятись у на стара церква — Санта Франческа Романа. Згідно з прастарою традицією церква ця побудована на ці, де багато століть тому пробував піднятися у воздух перший летун в історії Симон Маґ (чарівник). Той Симон, щоправда, на-половину належить до мітольоґії, та він не є зовсім витвором уяви, як нпр. старогрецький Дедаль, а чоловік, що дійсно жив, був линвоскоком і штукарем, що обманював юрбу.

У Римі за часів Клявдія та Нерона, в поганських часах, коли вперше стали продиратися проміні християнства Ісуса Назаренського, жив і той Симон, що хотів вихіснувати тодішню психозу. Людство було тоді в перехідному стані, у великих спокусах, коли помало став валитися ввесь світ ідолів, щоби на його руїнах засяло християнство. Зовсім зрозуміле, що тоді появлялися також обманці, які раді були використати нерішучість народу, що саме хитався між старою та новою вірою. Поганський Рим переслідував жидів і християн, а Симон Маґ був також жид.

Народився в Джітоні в Самарії та був найзавзятішим противником Ісуса, якого був сучасником. Був насамперед учеником Івана Хрестителя, одначе ніяк не міг відкритися магії. Коли апостол Филип був у Самарії, Симон став його учеником, бо думав, що при помочі християнської віри могтиме творити чуда. Він думав, що навчиться при помочі святого духа творити чуда. І саме в цьому основується значіння згаданої „симонії", якого то вислову вживає католицька церква.

Прогнаний справжніми Ісусовими наслідниками Симон не покидав свого чарівницького фаху та називав себе другим сином божим. Він став провідником самарійської ересі та суперником апостола Павла.

Симон Маґ, як сказано, був по походженню Жид, тому скоро зрозумів, що як ширитиме ересь, здобуде прихильність римських володарів. Боротьба проти Симона йшла справді в підземеллях Риму. Та Симон скоро здобув собі прихильність страшного Нерона. Поганському цісареви він сказав, що може полетіти у воздух посеред форуму. Нерон одушевлений дозволив йому, щоби цю продукцію показав перед його „світлим лицем". Симон надіявся, що тою штучкою осягне Ісусове чудо, а саме його вознесення. Задля того він піднесеться у воздух на очах багатисячної юрби на форумі.

Самособою, що Римляни були одушевлені, бож у тих часах ніхто й уявити не міг собі, щоби звичайний чоловік міг літати наче птах. Нарешті прийшов день. Багато людей зібралися на форумі довкола капітолю. Погани надіялися, що Ісус і апостол Павло осмішаться, як вдасться Симонова спроба. Симонові ученики та Жиди сподівалися тріюмфу свого одновірця. Християни були противниками Симона й не вірили в Симонів успіх. До тих належав і апостол Петро. „Камінь, на якому — як каже леґенда — Петро тоді клячав і молився, є ще й сьогодні в церкві Санта Франческа. Коли Симон при готовлявся до лету, Петро безупинно молився. І вже линвоскок знявся над землею, коли нараз утратив рівновагу та впав на камінь. Юрба цю невдачу привитала свистом і криком, а Симон свою спробу переплатив життям. Нерон забрався у свої тереми, форум опустів, а апостол Петро й далі молився та дякував Богу.

— Гадаєте, що я повинен більше вогню додати до моїх поезій? — спитав молодий віршомаз редактора.

— Навпаки: ви вложіть більше поезій у вогонь!

Учитель: — Копанчук, що це за тон оправдання? Коли я кажу, що ти заглядав до задачі твого сусіда, то ти заглядав — хоч би ти заглядав або ні.

ЖОВТА КРАЇНА СМУТКУ

Жовта барва, символ Азії, витає подорожного, як лише поступить на східньо-азійський суходіл. Передовсім земля в Кореї всюди тієї барви: глина та знову глина як далеко засягне око. Також краска шкіри Корейців жовтіша, ніж Японців. Кореєць має лице широке, заріст скупий. Добродушно сміхається до чужинця. Одначе Кореєць уміє теж бути пристрастний, лютий. Часто приходить до кровавих порахунків між корейськими робітниками в Японії. Зрештою корейські мужчини ліниві, покурюють собі люльку на довжезному цибуху, наче палиця, а жінки роблять за них роботу. Хати в Кореї глиняні ліпянки — а мають центральне отоплення! Попід доліввкою хати йдуть муровані рури, отоплювані з одного осередка. Такто в хаті тепло навіть у найлютішу зиму.

Залізниці в Кореї вигідні, обширні. Спальні вагони є навіть у третій клясі. Чим далі їдете в глибину Кореї, тим більше переконуєтеся про вбогість і бруд тієї країни. Жовті глиняні гори — непорослі. Як усюди в Азії, так і в Кореї в минулих століттях винищено ліси. Японія старається знову залісити Корею, а Корейцям це не подобається, бо через те, мовляв, знову прийдуть тигри у замешкалі околиці. Сумно виглядає кореанський краєвид у порівнанню з Японією: в Японії всюди зелень: сосни, тополі, вишні.

Вози, запряжені волами, посуваються повільно, засипляючо; їх візники, як усі Корейці, впадають зараз чужинцеві в око через свою одежу. Мають на собі одяг похожий на довгу білу нічну сорочку, на ногах соломяні папучі, на голові маленький чорний циліндер, привязаний шнурком під бородою. Таксамо жінки в білому одязі, що сягає аж по кістки, лише груди відкриті.

Новим власним життям Корея зажити не може, бо тут володіє залізний японський пястук. Корея та Японія політично творять одну цілість, та ніколи не вдасться Японії зіляти до купи ті два народи. Корейці сьогодні люди непідприємчиві, отяжілі. Живуть життям замкненим у собі, зрезиґновано. Всеж іще час до часу бунтуються проти Японії, виконують атентати. Корея має дуже мало інтеліґенції, що вчиться у японських вищих школах.

Сеуль, головно місто Кореї, має трохи привітливіші околиці. В Сеулі ходять Корейці наче не по своїй землі, бо це м.сто все більше модернізується.

UKRAINIAN WEEKLY
(Concluded)

UKRAINIAN AFFAIRS IN AMERICA

NEW UKRAINIAN CLUBHOUSE IS FORMALLY OPENED

The recently completed clubhouse of the Ukrainian American Citizens club at Page's Grove was dedicated and formally opened with appropriate exercises yesterday afternoon. Hundreds took part in the program and enjoyed the entertainment program.

Delegations were present from Ukrainian clubs in Watervliet, Utica, Amsterdam, Schenectady, Hudson and Albany. Several fine addresses marked the program during the afternoon and picnics were conducted on the grounds by the visiting groups in attendance.

The new clubhouse is one of the finest of its type in this section. It is elaborately equipped. Spacious recreation and meeting rooms and a large dance floor are just a few of the features included in the building.

Before the dedication exercises, a flag-raising ceremony was conducted in Ukrainian park in front of the club. Mayor John J. Morrissey, a guest of honor at the exercises and one of the speakers on the program, opened the door of the clubhouse.

The principal speaker was William F. Wagner of New York City, recording secretary of the Ukrainian American Citizens Democratic club of the State. Theodore Maliglowka, president of the local club was the chairman for the day.

Brief addresses were given by Hugh Graham, city historian; Assemblyman S. Earl McDermott and Rev. John Shuchovsky, pastor of St. Peter and Paul's church.

The evening program was opened with a supper in the club grill at which more than 400 persons were present. A dance followed.

Ukrainian choirs from Cohoes, Amsterdam and Troy took part in the dedication exercises. There were more than 1,000 persons present throughout the afternoon and evening.

(The Cohoes American, June 4, 1934).

UKRAINIAN GIRL SCOUTS IN AUBURN, N. Y.

In March 1934 our Girl Scouts were organized, and have already received their Girl Scout Pins. This is an article that was in our local Paper last week.

The meeting room of St. Peter's and St. Paul's Church was the scene of an impressive ceremonial at which 17 Girl Scouts were invested with Girl Scout pins. Miss Julia Zobkiw, the captain, presided at the ceremony, at which she held a large lighted candle from which each of the girls lighted others, to represent the 10 laws, the promise and the motto. The patrol leaders were invested first and each of these in turn presented their patrol.

Those receiving pins were: Anne Homen, Mary Chomyk, Helen Rudik, Helen Murinka, Jennie Yaworsky, Stella Myrglut, Sophie Koral, Helen Bilan, Helen Kachnycz, Irene Evanechko, Elizabeth Namisnak, Anna Chernansky, Stella Zanwiek, Jennie Zanwick, Mary Nimits, Dorothy Brindak, and Anna Zamniak.

Following the ceremony four girls sang a Girl Scout song: Dorothy Brindak, Jennie Yaworski, Helen Murinka and Helen Rudik. Helen Kachyncz read "Who Walks with Beauty." Jennie Zanwick danced the Kozachok Podilsky to the pleasure of all. Elizabeth Namisnak read a short prose selection.

This was followed by a short talk on the fifth Girl Scout law, courtesy, by Miss Sylvia Tyrrell, local director. Rev. Stephen Pobutsky gave the troop much praise in its beginnings. Ice cream and cake were served by the Girl Scouts to their parents and friends in the group. Miss Zobkin, the captain, was assisted by Miss Anna Namisnak, Mrs. William Tarby and Miss Ann Kureska.

I wish there were many more of our Girl Scouts so that we could show others what we can do also.

On June the 9th our Girl Scouts and other Girl Scouts secured their badges for which they had worked very hard.

On the 24th of June we had a picnic which was the closing event of the half term.

In conclusion I wish to add that I wish all scouts a lot of success.

ANNE KURESKA,
Auburn, N. Y.

UKRAINIAN ACTIVITIES IN MILWAUKEE

The girls of Milwaukee have organized a club for girls from the ages of 13 years and over. It has been named the "Milwaukee Ukrainian Girls Club." The meetings are held every Thursday 7:30 p. m. at the Ukrainian Orthodox Church hall on West Scott street.

The club has 18 members and the purpose of this organization is to draw the younger generation together and hold social functions for the benefit of our elders; also study the language and history of Ukraine.

The officers are: President: Emily Olsan, and Secretary and Treasurer: Mary Ross.

Several weeks ago we hiked to South Shore Beach. We played baseball, leap frog, and waded along the shore of Lake Michigan. We are anxiously looking forward to another such enjoyable time.

All girls interested in the club are welcome to join. We expect to have many good times in the near future.

Pres. Emily Olsan
Sec. and Treas. Mary Ross

MARTYRDOM

Oft I have pondered why
Martyrs willingly die
To keep a country's name
Free of malice and shame.
Why these heroes are crucified
For causes so justified.
Why martyrs are called knaves
By oppressors once slaves.
Too rarely we find brave men
To whom danger is an omen
Of the favor of God
To snap the oppressor's rod.
Men such as these
Grovel not on their knees,
But struggle to attain
Freedom for Ukraine.

Alex W. Swider
Camp Tripoli
No. Woodstock, N. H.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Потрясаюча вистава.

Заходом тов. ім. Ю. Головінського, від. 16 ОДВУ, відограно в нашій місцевости драму „Данилишин і Білас". Цілком зрозуміло, що драма притягнула наше громадянство, бо саля була виповнена по береги. Було повно молоді й це вона заливалася пліськими сльозами, відчуваючи у своїм серцю ту велику драму, яка діється на українських землях. І не сила в написаній драмі, але в тих героях, в особах покійних Данилишина і Біласа, яких постаті стоять мов живі перед нашими очима.

Вистава випала добре, а аматорів запрошено на повторення вистави в Провіденс. Режисером був О. В. Каськів. Драму пояснив гром. М. Чагарин. Він теж представив публиці аматорів, яким, як і режисерови належиться щира подяка за гарну виставу.

Чистий дохід в сумі $40 пересано до Обєднання з таким призначенням: $15 для родини бл. памяти Біласа й Данилишина, $20 на бойову акцію, а $5 від о. Каськова на поміч родині Героїв.

Григорій Кічак.

ГЕЙЗЛЕТОН, ПА.

Оживаємо.

По кількалітнім занепаді народнього життя зачинає наша громада трохи оживати. Завдяки дякоучителеви Володимирови Призвонському відновлено „Співацький Кружок" і вже його заходами дано кілька представлень. В неділю, дня 24. червня, малі школярі відограли представлення „Малий Тарас", получене з деклямаціями і співами та вступним словом дякоучителя. Все те випало досить добре, а родичі були вдоволені. Ціла біда, що це замало в нас людей, щоби цікавилися такою культурною і з національного боку такою важною роботою. І це жалко, що з багатьох діточок, що виступали на сцені, всього пятеро є членами У. Н. Союза. Тому треба просити батьків, щоби вписали тих діточок до нашої національної твердині, до У. Н. Союза, якій теж є і найкращою асекураційною організацією.

Степан Глинянський.

ЗАБОРОНА ПАНАХИДИ НА КЛЮЧІ.

Староство в Стрию заборонило відправу панахиди на спільній стрілецькій могилі на горі Ключі.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

На Рідну Школу.

Громадянин Семен Кусень, секретар 4 відділу У. Н. Союза, зложив на Рідну Школу $5 і переслав жертву до Обєднання.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Матерям героїв.

Заходом 29 від. Союза Українок Америки відбулося дня 13 травня Свято Матери, яке відкрила голова товариства, гром. Юлія Ходоровська. Аматори відограли „Дві жертви за вірну любов" і добре вивязалися зі свого завдання. Режисером був ю. Каськів. Реферат про материнську любов виголосила секр. Розалія Вецал. Свято закінчено відспіванням гимну Союза Українок. Кінцеве слово виголосила касієрка Текля Паньків. Місцеві жінки не дуже дописали своєю присутністю, а чоловіків так якби не було. Чистого доходу було $15, з чого вислано $5 на „Жіночий Світ", а $10 на допомогу матерям пок. Біласа і Данилишина. Ту останню жертву вислано через Обєднання.

Р. Вецал, секр.

ДІВЧИНА З КРОВАВИМ ПОТОМ.

Кілька тижнів вешталася в Румунії в околиці Радонешті ватага Циганів, яка викликала великий рух, куди лише зайшла. Цигани мали зі собою 16-літню дівчину, якої піт був кровавий. Зобабонні люди відвідували Циганів, а Цигани мали з того гарні доходи.

Справою зацікавилася поліція, дівчину оглянули лікарі. Колиж каплі червоного поту розслідили хемічно, справдили, що це розчин надманганану калія. Після того арештували ватажка Циганів, і тепер вийшла на верх страшна драма дівчини: Цигани дівчину вкрали, як їй було чотири роки, та давали їй постепенно пити все більше зглданого розчину. Дівчина тепер може випити розчин такий сильний, що іншому чоловікови пошкодив би тяжко, бо показалися би признаки затроєння. Тіло дівчини є надмангананом так пересякнуте, що її піт є червонавий, начеб був кровавий. Та зовсім без шкоди надманґанан для зглданої дівчини не був, бо вона через нього осліпла, а також краска шкіри змінилася. Дівчину забрали для дослідів до букарештенської клініки. Поліція арештувала крім ватажка ще пять Циганів і три Циганки, які будуть відповідати за злочин, що його допустилися на нещасній дівчині.

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.

(25)

Copyright, 1932, by Edgar Rice Burroughs, Inc. Distributed by United Feature Syndicate, Inc.

K-25

Живучи серед цивілізованих людей, Тарзан навчився чудово стріляти. Він ніколи не брав рушниці до рук, коли був в Африці. Тут у джунглях він полював і боронився своєю примітивною зброєю. Але це була війна й тоді зі списою та ножем виступати проти скорострілів. Тарзан стріляв без промаху.

Він уціляв одного за одним стрільців при скорострілах червоних, убиваючи їх під ряд. Скоро серед червоних скорострільників почалася паніка. Вони бачили, що в їх боєвій лінії щось сталося, бо тепер падають убитими такі вояки, яких ворог не міг бачити й поцілити.

Тарзан бачив, як група червоних офіцирів почала розглядати кулі, якими були вбиті їх стрільці. Він бачив занепокоєння, що наступило там, коли вони побачили, що це їх власні кулі. Вони тепер почали оглядати скрізь місцевість, щоб знайти свого зрадника, який убиває своїх товаришів.

Скоро червоним пощастило знайти позицію того, кого вони вважали зрадником. Напрям лету куль та зґук стрілів відкрили схованку Тарзана. Офіцири наказали націлити скоростріл у напрямі Тарзана. Він бачив, що там робиться й, виструлявши востанне, почав тікати в безпечне місце.